

OKRUGLI STO U ALEKSANDROVCU

“POLOŽAJ ŽENA NA TRŽIŠTU RADA U OPŠTINI ALEKSANDROVAC”

U Aleksandrovcu je 29. marta održan jedinstven okrugli sto na temu “Položaj žena na tržištu rada u opštini Aleksandrovac”, sa fokusom na stariju radnu snagu: situacija, pravni okvir i potencijali, u cilju uspostavljanja dijaloga i saradnje između ključnih aktera u oblasti ekonomskog osnaživanja nezaposlenih žena.

Okrugli sto je organizovalo župsko Udruženje “Miona”, u okviru projekta “Javnim zagovaranjem do ekonomskog osnaživanja žena 45+”, koji realizuje „Mreža za podršku ženama 45+“, a finansira vlada Švajcarske. Udruženje “Miona” je jedna od članica Mreže, a skupu su prisustvovali predstavnici regionalnih i lokalnih institucija, kao i lokalnih ženskih udruženja.

Otvarajući skup Biljana Petrović, predsednica Udruženja “Miona”, je rekla da dok je prvi zajednički projekat „Mreže“ bio usmeren direktno prema nezaposlenim ženama kroz organizovanje treninga o zapošljavanju, preduzetništvu i digitalnim veštinama, od januara 2021. godine „Mreža“ realizuje projekat “Javnim zagovaranjem do ekonomskog osnaživanja žena 45+”, koji je sada usmeren prema donosiocima odluka, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou. Glavni cilj javnog zagovaranja jeste da se ova kategorija žena starijih od 45 godina, koje su na tržištu rada diskriminisane po dva osnova – roda i godina, prepoznaju kao teže zapošljiva grupa kako bi im bile pristupačne mere i programi aktivne politike zapošljavanja.

Obraćajući se skupu Marija Stošković iz Ministarstva privrede, Sektor za razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetnika, predstavila je “Program podsticanja razvoja preduzetništva kroz finansijsku podršku za žene preduzetnice i mlade u 2022. godini”. Među ciljevima projekta su podrška početnicima za pokretanje posla i podsticaj zapošljavanju, a jedini uslov za učestvovanje u programu jeste registracija u APR, nezavisno od vremena postojanja preduzetničke delatnosti.

Suzana Mladenović iz Nacionalne službe zapošljavanja, filijala Kruševac, govoreći o projektu “Profil nezaposlenih žena i merama programima podrške”, iznela je podatak da trenutno u Aleksandrovcu od ukupnog broja 1427 nezaposlenih žena, 665 je starosti preko 45 godina, što znači da one predstavljaju 46% nezaposlenih žena. Broj nezaposlenih muškaraca preko 45 godina je 500. Ona je objasnila da kada su u pitanju godine starosti, prema Nacionalnom akcionom planu zapošljavanja, u teže zapošljive grupe spadaju stariji od 50 godina. Žene se kao teže zapošljiva kategorija pominju samo u onoj meri aktivne politike zapošljavanja koja se tiče samozapošljavanja kroz dodelu 300.000 rsd za započinjanje vlastitog posla. Najviše se traže radnici za poslove u oblasti proizvodnje, građevinski radnici, vozači, rukovaoci na raznim mašinama itd. U skladu sa tim, NSZ organizuje obuke za potrebe tržišta rada kao i obuke na zahtev poslodavaca.

Pošto je jedan od ciljeva tekućeg projekta bio da se uključe i čuju nezaposlene žene, Biljana Petrović je govorila o rezultatima održanih fokus grupa i anketa sprovedenih na FB – “Šta žene kažu?”. Ankete sprovedene među ženama u celoj Srbiji jasno su pokazale da veliki broj žena želi da započne svoj posao zbog nemogućnosti da se zaposle. Kao glavne prepreke u pokretanju vlastitog biznisa one su navele troškove osnivanja biznisa, nedostatak lako dostupnih i pravovremenih informacija o subvencijama, kao i činjenica da nema specijalnih programa finansijske podrške namenjenih samo ženama. Kada su žene u situaciji da konkurišu pod jednakim uslovima kao i muškarci, rezultat je, na primer, da je u 2017. godini svega 5% bespovratne pomoći za preduzetništvo bilo odobreno ženama.

U Aleksandrovcu je udruženje “Miona” održalo 5 fokus grupa sa 29 nezaposlenih žena, obuhvatajući sve delove opštine, kako bi prikupljeni podaci bili što relevantniji, pri čemu su bile 23 žene koje žive u seoskim i prigradskim sredinama, a 6 sa gradskog područja. Pročitano je nekoliko izjava žena koje su govorile o tradicionalnim odnosima u porodici koji sprečavaju žene da se ekonomski osnaže, o stereotipima koji poslodavci imaju o starijim ženama, o neformalnom radu na koji se žene odlučuju, o neizvesnoj budućnosti žena koje su u godinama za penzionisanje ali nisu osigurale pravo na penziju, o nedostatku informacija o subvencionisanju za samozapošljavanje, itd.

Anđa Petrović, stručna saradnica iz Kordinacionog tela za rodnu ravnopravnost iz Beograda, je u svom obraćanju na temu “Rodna ravnopravnost na tržištu rada” istakla da konačno imamo Zakon i Strategiju o rodnoj ravnopravnosti koji su nam okvir za dalji rad. Jedan od ciljeva u Strategiji jeste smanjenje rodnog jaza na tržištu

rada kao i druge mere usmerene prema rodnoj jednakosti u oblasti ekonomske moći. To su smanjenje platnog jaza, povećanje broja žena na pozicijama gde se donose odluke, borba protiv stereotipa koja treba da počne od obrazovanja, kako danas muškarci ne bi činili 70% u IT sektoru, a žene 70% zaposlenih u zdravstvu i ostalim sektorima pružanja usluga. Prema novoj Strategiji počelo je i praćenje neplaćenog rada koji žene obavljaju u mnogo većem obimu nego muškarci, a čija se vrednost ceni na 546 eura mesečno.

Ona je takođe istakla kako je važno da postoje inicijative za rodnu jednakost na lokalnom nivou i pohvalila postojanje Komisije za rodnu ravnopravnost u opštini Aleksandrovac. Mnoge jedinice lokalne samouprave nemaju mehanizme za rodnu ravnopravnost.

Katarina Petković, predsednica Komisije za rodnu ravnopravnost opštine Aleksandrovac, predstavila je Lokalni akcioni plan za rodnu ravnopravnost za period 2021-2025, govoreći na temu "Lokalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost i njihova uloga u okviru lokalne samouprave". Ona je istakla da je rad na LAP za rodnu ravnopravnost bio značajan jer je pokazao probleme žena u opštini. Istakla je da joj je žao što se žene nisu aktivnije uključivale u postupak izrade LAP i po njenim rečima, građani treba da budu aktivniji i da više sarađuju sa nadležnim institucijama. Uvek su dobrodošle sve sugestije civilnog sektora. LAP je urađen u cilju poboljšanja položaja žena kroz direktne projekte i javno zagovaranje, a pokrenuta je i komunikacija na nivou Rasinskog okruga.

Pored gore pomenutih, okruglom stolu prisustvovali su i Bojan Kovačević, pomoćnik predsednika opštine za rad sa mesnim zajednicama, dr Vera Stanković, predsednica Dobrotvornog udruženja "Kolo srpskih sestara", kao i brojne članice Kola, članice lokalnog ženskog udruženja Čaršija, kao i članice beogradskog Udruženja "Žene na prekretnici", koje je takođe član Mreže za podršku ženama 45+.

Na kraju okruglog stola razmenjena su iskustva vezana za problematiku zapošljavanja žena na tržištu rada opštine Aleksandrovac, te su izneti zaključci i preporuke:

U opštini Aleksandrovac rodni jaz na tržištu rada je za nijansu veći od proseka u Srbiji. Sa 1427 nezaposlenih žena među ukupno 2440 nezaposlenih osoba (na dan 28.02. 2022. godine), on iznosi 58.5%, dok je prosek Srbije 56%. Fokus grupe su pokazale da to nije konačan broj žena koje su zainteresovane za posao jer mnoge od njih patrijahalna sredina sprečava da rade i budu evidentirane kod NSZ. Najveći broj nezaposlenih žena je sa srednjom stručnom spremom. U poslednjih godinu dana beleži se porast nezaposlenih. Na dan 31.12. 2020. godine na evidenciji nacionalne službe za zapošljavanje bilo je evidentirano 2197 nezaposlenih lica, pri čemu su 1306 bile žene.

U Strategiji za rodnu ravnopravnost za period 2021-2030, žene 45+ priznate su kao teže zapošljiva kategorija.

Potrebno je bolje informisati žene o postojanju LAP za rodnu ravnopravnost kao osnove za rešavanje problema.

Što se tiče započinjanja vlastitog posla, predlog je da se sredstva NZS za samozapošljavanje koriste za registrovanje firme, a da se onda sredstva sa konkursa koje objavljuje Ministarstva privrede za preduzetništvo koriste za razvoj poslovanja.

Ovaj projekat je dobio podršku projekta Vlade Švajcarske „Zajedno za aktivno građansko društvo – ACT”, koji sprovode [Helvetas Swiss Intercooperation](#) i [Građanske inicijative](#). Mišljenje koje je izneto u ovoj publikaciji/članku/studiji/radu je mišljenje autora i ne predstavlja nužno i mišljenje Vlade Švajcarske, Helvetasa ili Građanskih inicijativa.